

Oslo, 10. januar 2011

Notat: Forbudet mot hold av krypdyr bør opprettholdes

I Norge er herptiler (reptiler og amfibier, heretter kalt krypdyr) forbudt å selge i dyrebutikker eller holde i private hjem. Mattilsynets forbud er begrunnet i dyrevelferd - fordi det er vanskelig å tilfredsstille artenes spesielle miljøbehov.¹

Det finnes likevel krypdyrentusiaster i Norge som trosser forbudet, smugler krypdyr inn i landet og holder dem ulovlig. Disse miljøene har arbeidet intenst for at Mattilsynet skal lempe på dagens forbud, og har foreslått en "positivliste" med 30 krypdyr som de vil skal tillates - inkludert slanger, øgler, skillpadder, salamandere og frosker.²

Mattilsynet har bedt Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) om å vurdere den foreslåtte listen i forhold til risiko for dårlig velferd og risiko for overføring av sykdommer. Dette er likevel bare to av grunnene til at Dyrevernalliansen mener dagens forbud mot krypdyrhold bør opprettholdes. Her følger 10 gode grunner til at fremmedartede krypdyr bør forbli ville:

1) God dyrevelferd for krypdyr er spesielt krevende

Krypdyr er i motsetning til vanlige familiedyr ikke-domestiserte, og generelt lite sosiale. Dette gjør at de aller fleste krypdyr oppfatter menneskelig kontakt (berøring, syn og lukt) som entydig negativt. Vitenskapelig litteratur beskriver en rekke typer stressrelatert adferd hos krypdyr forårsaket av fangenskap.³

Krypdyr er fra naturens side unikt tilpasset et bestemt naturhabitat, og hver art stiller bestemte krav til sine omgivelser (temperatur, luftfuktighet, lys, ernæring osv.). Flere omfattende undersøkelser viser at dårlig velferd er uløselig tilknyttet til hobbyhold av krypdyr, og at de fleste dyrene dør i ung alder.⁴

2) Norges befolkning er negative til privat hold av krypdyr

En opinionsundersøkelse fra 2009 viser at det ikke er støtte i befolkningen for å tillate privat hold av krypdyr. På spørsmålet: "Hvordan ville du stille deg til at det ble lovlig for din nærmeste nabo å anskaffet seg reptiler, som slanger og øgler?" svarte hele 75% av de 1.000 spurte at de var "svært negativ" eller "ganske negativ". Bare 8% svarte "svært positiv".⁵

Hensikten med legalisering er vanligvis å bringe rettstilstanden bedre i samsvar med den alminnelige oppfatningen blant publikum. Det er lite som tyder på at dagens forbud er uønsket blant folk flest.

¹ Forskrifter av 20. november 1976 nr. 3 om forbud mot at fremmedartede (eksotiske) dyr innføres, omsettes eller holdes som husdyr, selskapsdyr eller i fangenskap på annen måte.

² Norsk Herpetologisk Forening, Hold av herptiler i Norge - forslag til positivliste med kommentarer, august 2008.

³ Tynes V. (editor), Behaviour of Exotic Pets, Wiley-Blackwell, 2010.

⁴ Warwick C. et al., Reptiles and amphibians as pets & the Norwegian positive list proposal, januar 2009 & Girling S J, BSAVA Manual of reptiles, British Small Animal Veterinary Association, 2004 & Warwick C. et al., Health and welfare of captive reptiles, Chapman & Hall, 1995.

⁵ Infact for Dyrevernalliansen, januar 2009.

3) Stortinget ønsker å opprettholde forbudet

St.meld. nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd (dyrevernmeldingen) foreslo at det i forskriftsform ble fastsatt en positivliste over arter av eksotiske fremmedartede dyr som ble tillatt holdt av privatpersoner. Næringskomitéens behandling av dyrevernmeldingen var entydig: "Flertallet vil imidlertid ikke støtte forslaget om å oppheve forbudet mot å innføre krypdyr".

4) En legalisering vil medføre enda mer dyresmugling

Det vanligste argumentet for en legalisering av krypdyr er at det vil få bukt med ulovlig hold av slanger, øgler og skillpadder. Ingenting tyder på at lovlig hold demper motivasjonen for dyresmugling. Erfaring fra andre land i Europa viser at tilgjengelighet av lovlige krypdyr, og den medfølgende økningen i interesse for krypdyrhold i befolkningen, med stor sannsynlighet vil føre med seg økt ulovlig innførsel og omsetning av nye ettertraktede samlingsobjekter.

Dyrevernalliansen får støtte fra Økokrim i at et generelt forbud vil være enklere å praktisere i forhold til innførsel av truede arter.⁶ Direktoratet for naturforvaltning fastslår også at en legalisering av noen arter ikke vil fjerne problemet med illegal innførsel.⁷

5) Krypdyr kan være en fare for omgivelsene

Krypdyr skaper frykt hos mange, både berettiget og uberettiget. Kongeboa er blant de artene Mattilsynet vurderer å tillate. Denne kvelerslangearten kan bli inntil 4 meter lang og veie 40 kilo, og i naturen sluker de både aper og villsvin hele.

Omlag 90% av alle krypdyr er naturlige bærere av salmonella. Bakterien er meget hardfør og kan overleve i vann i omlag 90 dager, og i avføring i opptil 30 måneder. Engelske helsemyndigheter har valgt å advare befolkningen mot salmonella hos krypdyr.⁸ Sykdomsutbrudd og i enkelte tilfeller dødsfall må beregnes som en samfunnsmessig konsekvens ved utstrakt hold av krypdyr i private hjem.⁹ Salmonella er bare en av over 40 zoonoser (smitte som kan overføres mellom dyr og mennesker) som er identifisert hos krypdyr og amfibier.¹⁰

6) Det er begrenset kunnskap om krypdyr blant fagpersonell/veterinærer

Norske veterinærer og dyrevermyndigheter har liten kompetanse når det gjelder krypdyr. Det kan være en utfordring bare å identifisere eventuelle lovlige arter fra de mange hundre artene som er tilgjengelige for dyresmuglere på det europeiske markedet.

7) Krypdyrhold vil belaste dyrevermyndigheter og frivillige dyrevernsorganisasjoner

Mattilsynet har et stramt budsjett og sliter allerede med å utføre alle sine oppgaver innen dyrevelferd på en tilfredsstillende måte. Å åpne opp for nye oppgaver vil gjøre at tilsynsmyndigheten må spre sine ressurser enda tynnere enn i dag.

Hjemløse dyr krever store ressurser av frivillige organisasjoner som behandler og omplasserer disse. Krypdyrhold er krevende og noen arter har lang levetid (f.eks. skillpadder). Dette er forhold som gjør det sannsynlig at mange dyr vil ønskes omplassert, eller bli forlatt.

⁶ Didriksen K., Ulovlig innførsel - eksotiske krypdyr, Miljøkrim, nr 2-3, 2000.

⁷ Direktoratet for naturforvaltningen, DNS innspill til Mattilsynet angående positivliste over fremmede arter, datert 27. mars 2009.

⁸ Health Protection Agency, Reducing the risks of salmonella infection from reptiles, 2009.

⁹ Warwick C. et al., Reptiles and amphibians as pets & the Norwegian positive list proposal, januar 2009.

¹⁰ Warwick C. et al., Reptiles and amphibians as pets & the Norwegian positive list proposal, januar 2009.

8) Ulovlig dyrehold bør ikke belønnes med legalisering

Krypdyrene som finnes i norske hjem til tross for totalforbudet skyldes at mennesker uten respekt for regelverket eller dyrs velferd har smuglet dyrene inn i landet. Dette har de gjort vel vitende om at dyrene risikerer avlaving dersom de blir oppdaget. For å lure tollerne, stappes dyrene i små beholdere og gjemmes på måter som utsetter dem for stress og lidelser. En del dyr dør av påkjenningene. Dyrenes liv og velferd settes i fare for å tilfredsstille samlerens egne interesser.

Dyrevernalliansen mener at det å belønne dyresmugling og ulovlig dyrehold ved å legalisere store deler av det, er betenkelig. For pressgrupper som ønsker stadig flere arter tillatt, kan en slik retrett fra myndighetene anses som motiverende.

9) Krypdyrhold krever også hold av fôrdyr

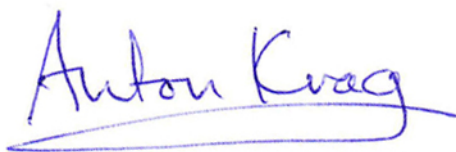
Alle slanger og de fleste øgler er kjøttetere, og i naturen spiser mange kun levende føde. Hold av krypdyr vil nødvendigvis innebære oppdrett av fôrdyr som mus, rotter, kaniner, marsvin og ulike fuglearter. En slange kan spise 20-50 fôrdyr i året. Tilsyn med privat oppdrett og avlaving av fôrdyr er en særlig utfordring for myndigheter. Noen slanger er krevende å mate med dødt føde, og det er derfor ikke uvanlig å føre slanger med levende pattedyr eller fugler, noe som er strengt forbudt men samtidig svært vanskelig å avdekke.

10) Krypdyr kan være en trussel for biologisk mangfold

Etablering av fremmede arter i norsk natur er uønsket av miljøvernmyndighetene. Av de krypdyrene som Mattilsynet vurderer å legalisere er det en rekke arter som kan potensielt etablere seg i Norge der forholdene er gunstige, og kanskje særlig hvis klimaendringer slår til.¹¹

Samlet sett mener Dyrevernalliansen at det finnes godt faglig grunnlag for å beholde forbudet mot krypdyr i Norge.

Med vennlig hilsen

Anton Krag
biolog og daglig leder

(+47) 95 27 64 65
anton@dyrevern.no

¹¹ Warwick C. et al., Reptiles and amphibians as pets & the Norwegian positive list proposal, januar 2009.